

CBM Centrum för
biologisk mångfald

Faunapassager - Dimensioner, effekt på viltolyckor

Andreas Seiler

Grimsö forskningsstation, SLU

Mattias Olsson

EnvironPlanning AB & Centrum för Biologisk Mångfald, SLU

J-O Helldin

Centrum för Biologisk Mångfald, SLU

www.triekol.se

www.wildlifeandtraffic.se

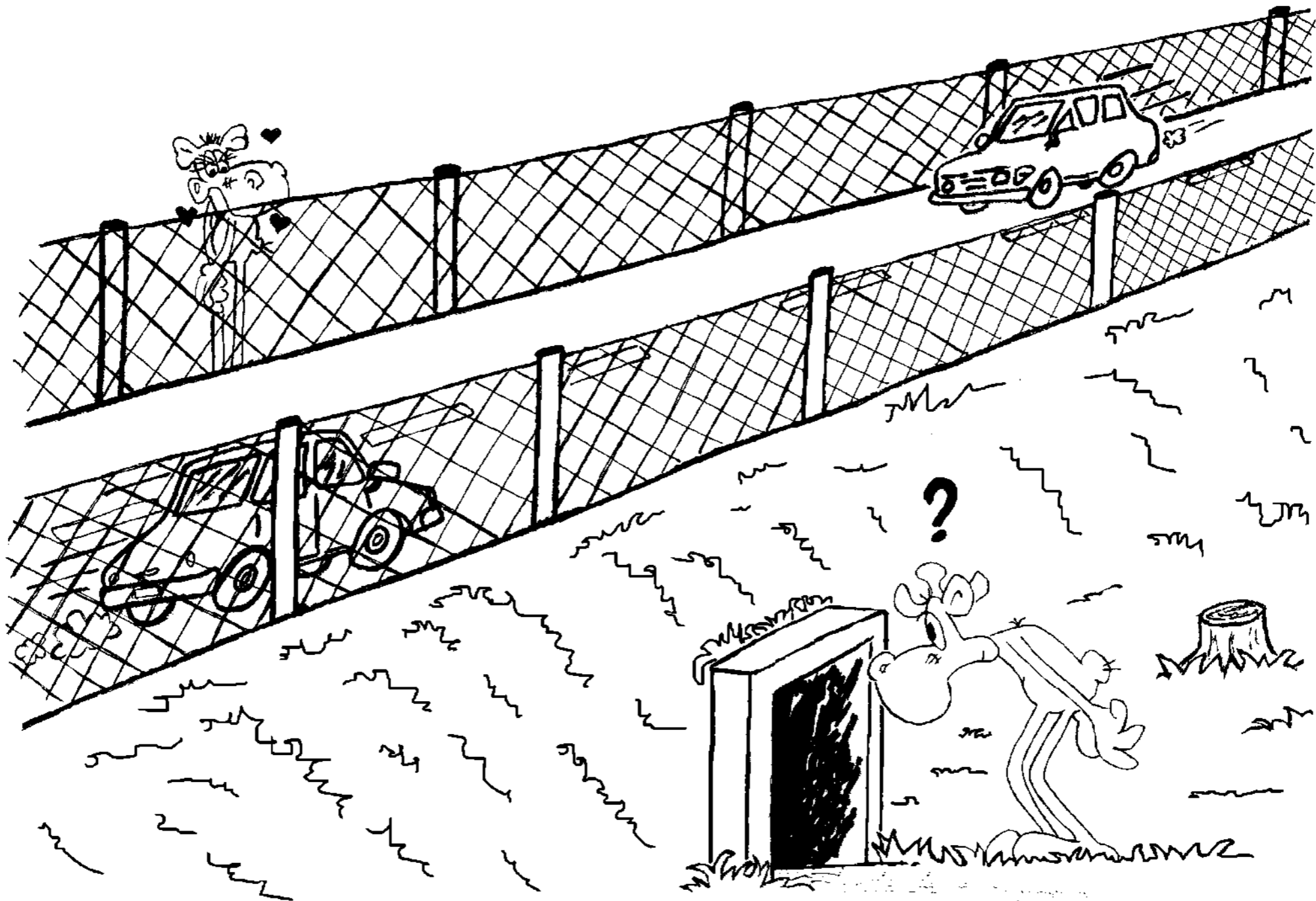
www.IENE.info

www.enviroplanning.se

Våra studier om faunapassager behandlar ett flertal saker

1. Det handlar ex om att ta fram minimimått

2. Det handlar också om rekommendationer

Design:

- Fokusarter
- Bro eller tunnel

Att kunna bedöma vad som fungerar för respektive art

3. Landskapets betydelse

4. Betydelsen av vegetation och skydd

5. Men det handlar också om trafiksäkerhet och om faunapassager kan minska trafikmortalitet

De resultat som presenteras är från en studie som Bruno Alves vid SLU har gjort.

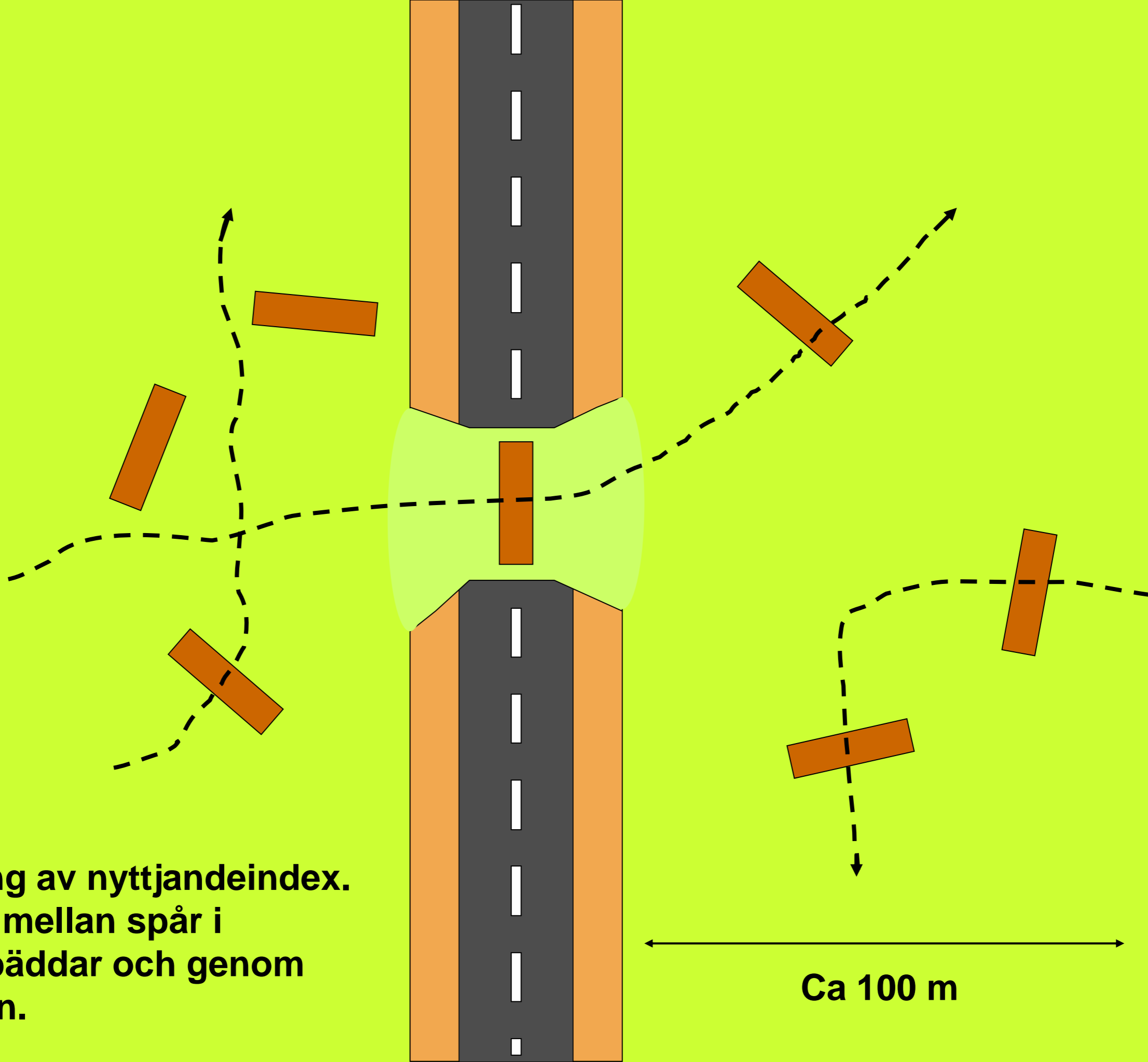

Bakgrund - Studier om Faunapassager och konventionella broar och tunnlar

- Resultat från en lång studie
  - Datainsamling via spårning i sandbäddar
    - E4 1996 o 1997
    - E4 2003
    - E6, E20 mfl 2005, 2007, 2010
  - Totalt 94 broar och portar spårade
  - Ca 8500 spårdygn totalt

Metod

**Beräkning av nyttjandeindex.
Relation mellan spår i
kontrollbäddar och genom
passagen.**

Analys

Analyserade
nyttjandeindex mot 22
olika variabler.

Design

Passagens längd

Passagens bredd

Passagens höjd

Relativ öppenhet

Störningar

Trafik/hr

Människor i passage/hr

Avstånd hus

Landskap

Avstånd till annan passage

Avstånd till skog

Andel skog i närområde

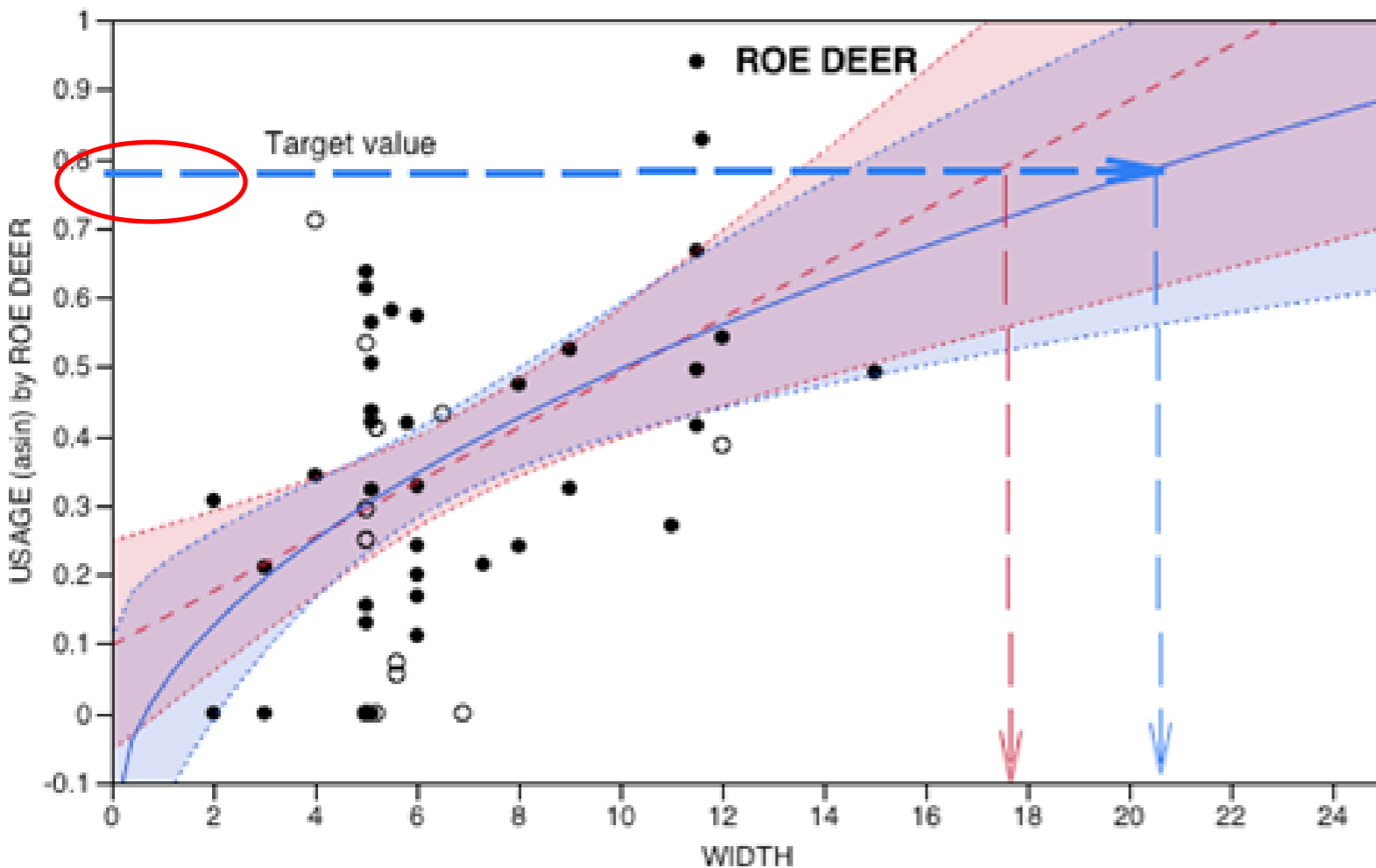
Andel jordbruksmark

Resultat

- Framförallt passagens relativa öppenhet och bredd har stor betydelse för älg och rådjur, vilket har en viktig praktisk betydelse.
- En ökad rekommenderad minsta bredd jmf med analys 2009.
- Störningar, landskapsfaktorer mfl andra variabler är betydelsefulla, men av underordnad betydelse för hjortdjuren.
- Låg variation i design och storlek av broar därav ingen egen studie av storlekens betydelse – men vid jämförelse med portar i samma storleksintervall märks ingen skillnad mellan bro och port.

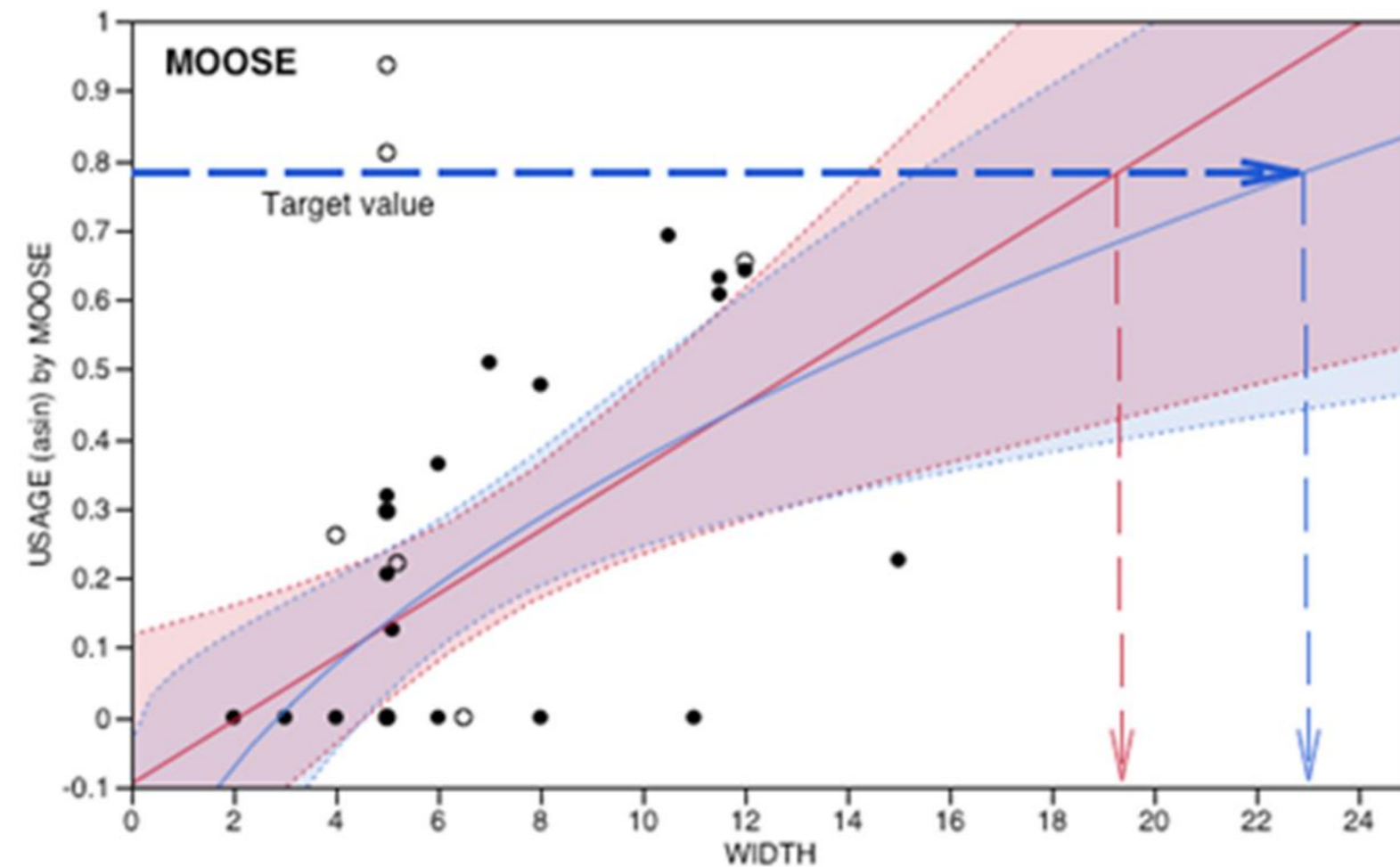

Target value innebär slumpmässigt utnyttjande av passager

Rådjur

Rekommenderad minsta bredd 18 m vid linjärt samband.

Bredd 21 m vid kvadratrot-transformerat samband.

Älg

Bredd 19 m vid linjärt samband.

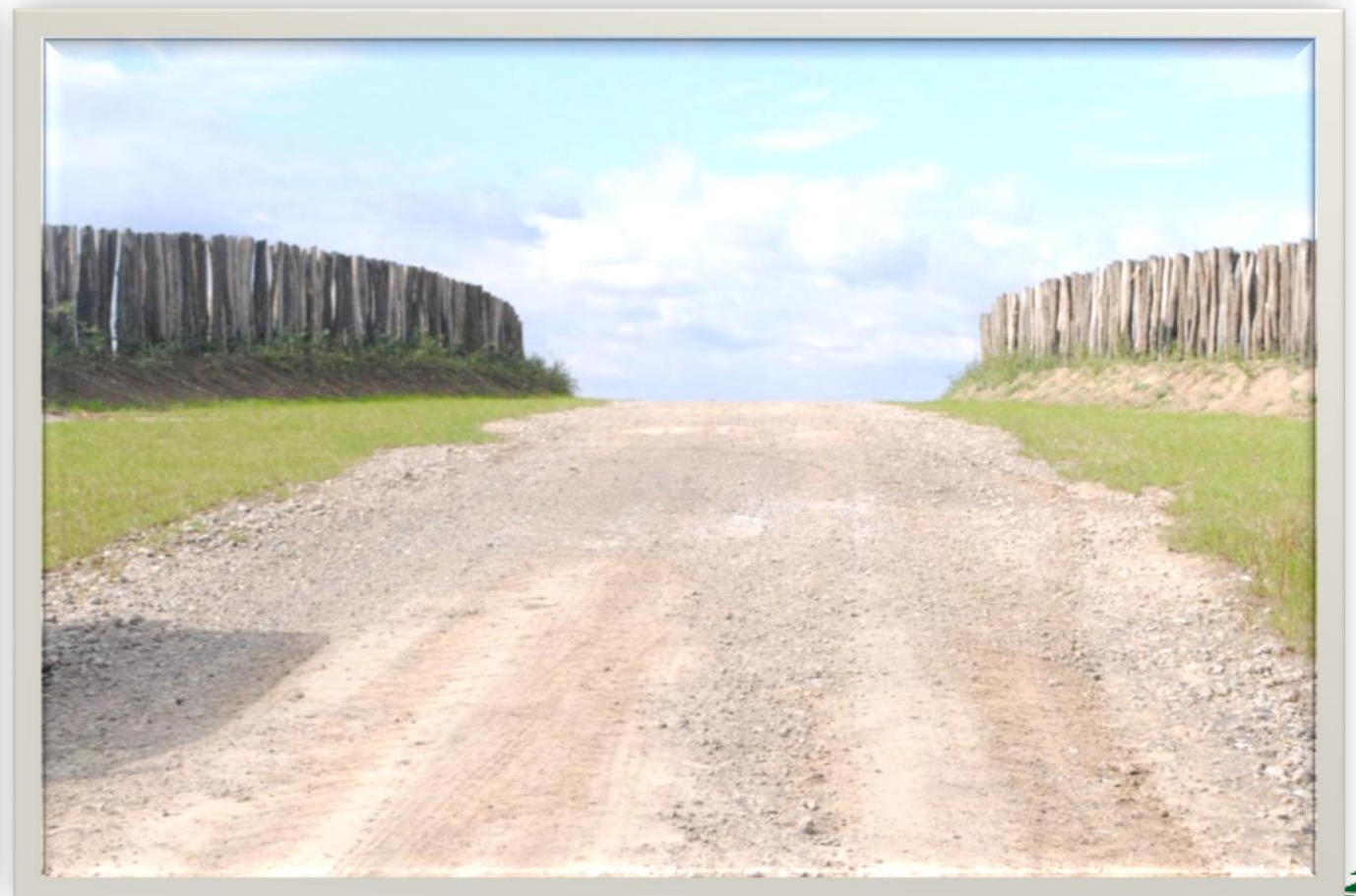
Bredd 23 m vid kvadratrot-transformerat samband.

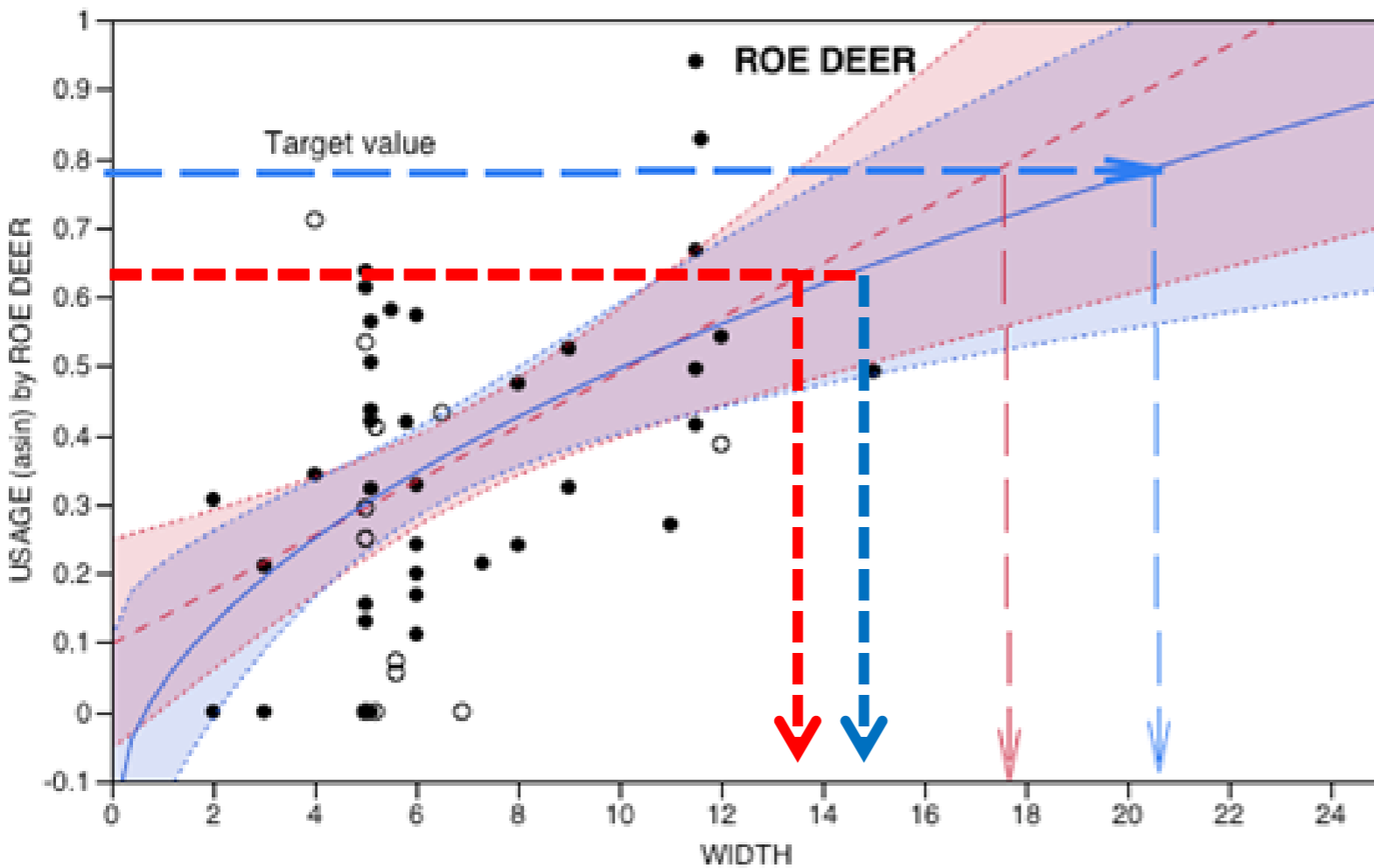

Permeabilitet – Vilka mål skall vi ha?

Skillnad mellan strukturer?

- Konventionell vägport kombinerad med faunapassage 80 % effektivitet?
- Faunapassage, ekodukt mm – 100 % effektivitet?

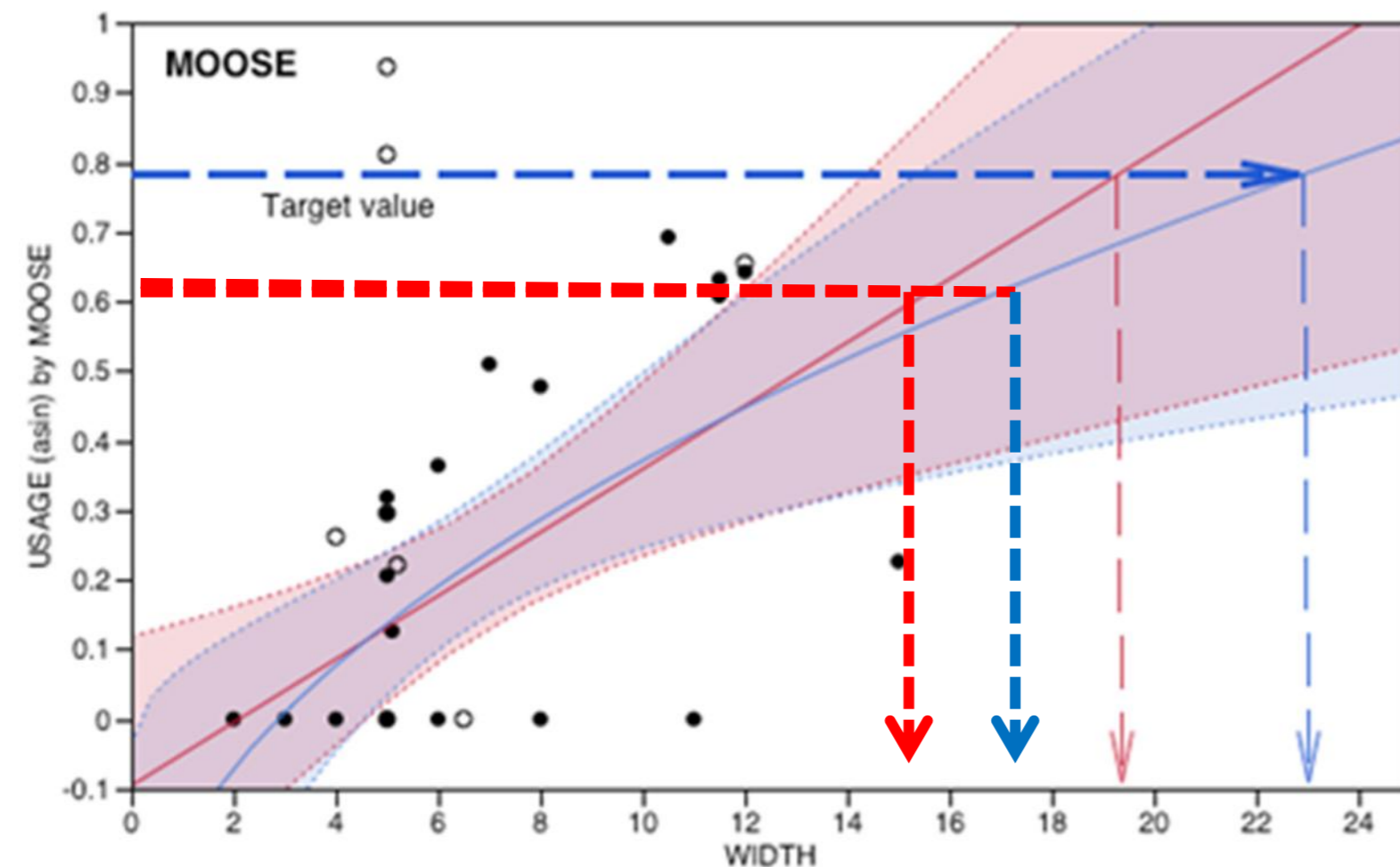
Faunaanpassade konventionella broar och tunnlar:

Lägre Effektivitetsmål jämfört med "riktiga faunapassager"?

Ex 80 % effektivitet:
 $U = 0,63$

ger:
 Rådjur: 13-15 m
 Älg: 15-17 m

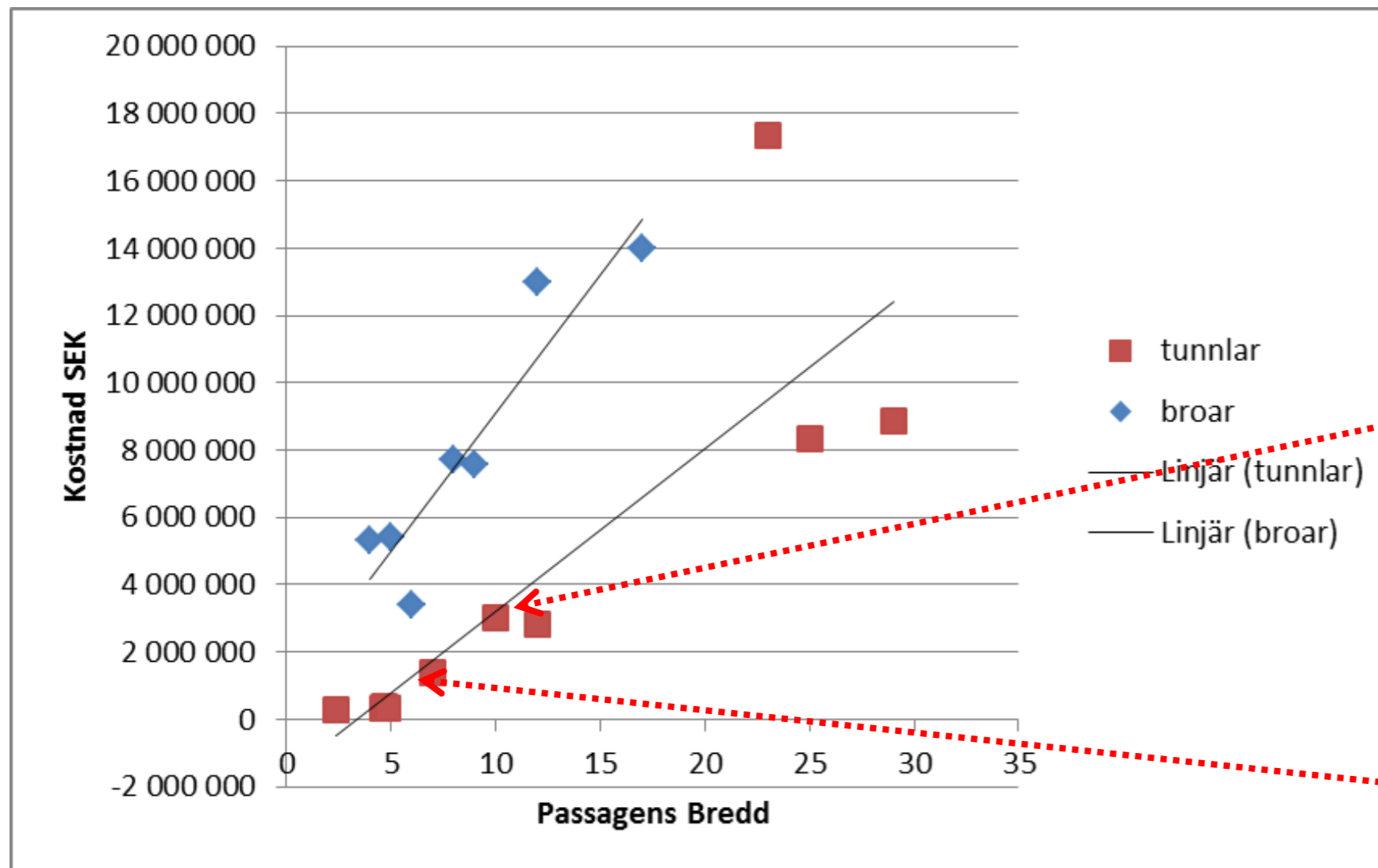
Mål och mått bör diskuteras innan rekommendationer förs fram

Effektivitet i monetära termer

Vad är sambandet mellan effektiviteten för hjortdjur och kostnaden för konventionella portar och broars olika bredder?

Behov av mer data angående kostnader för broar och portar

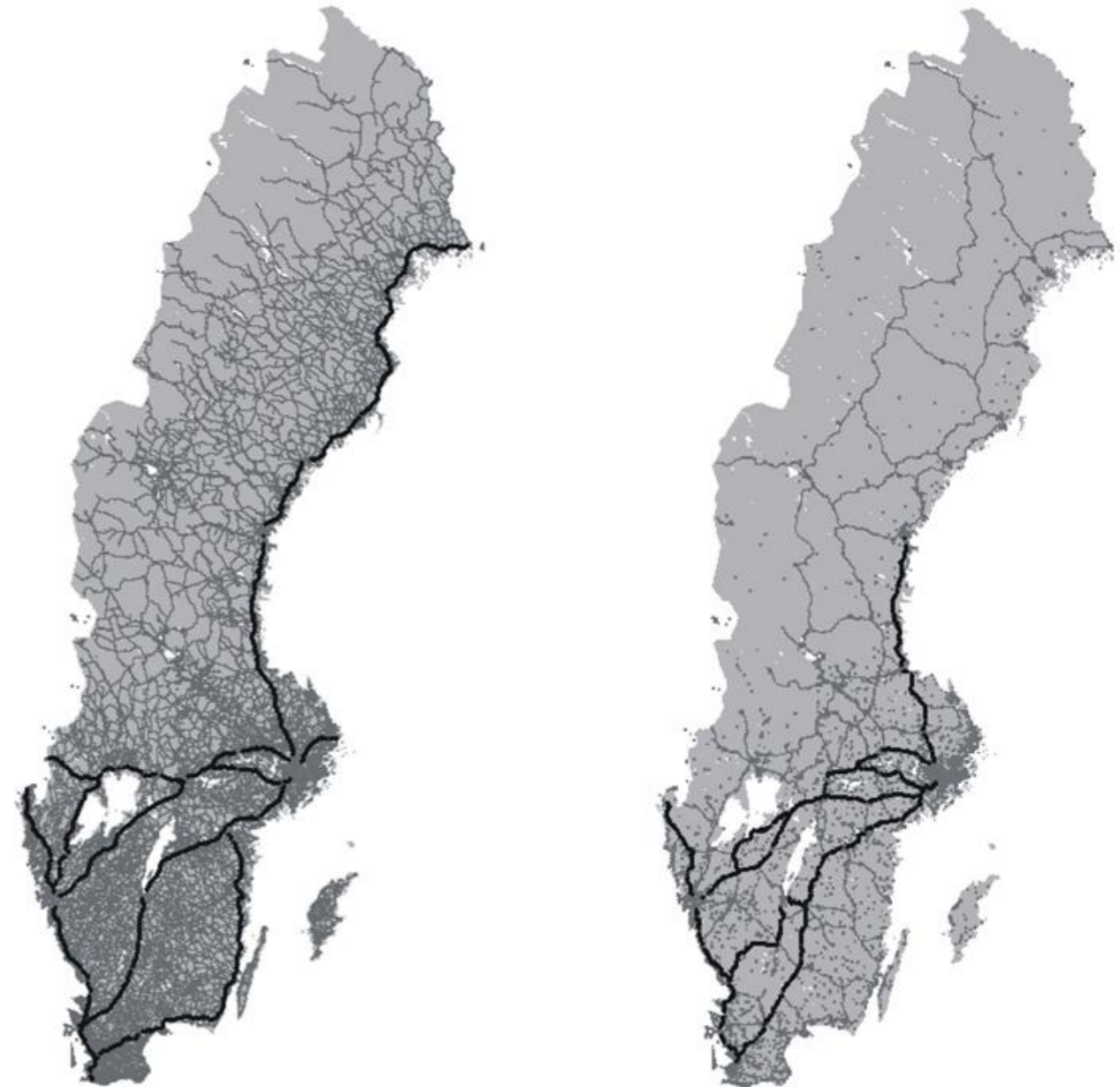

Konventionella broar och tunnlar och deras effekt på antalet viltolyckor

- Studie av Bruno Alves, SLU
- Utvalda sträckor av väg och järnväg

Inkluderar;

- 820 mil väg med 1798 broar och portar
- 1240 mil järnväg med totalt 680 broar och portar

Resultat

- Landskapets sammansättning och förekomst av linjära strukturer i landskapet (vägar, vattendrag, stigar) samt viltstängsel har varit de mest avgörande faktorerna
- Dock, tydlig koppling mellan täthet av broar och portar och frekvensen av viltolyckor på järnvägar
- Mindre tydlig koppling för väg
- Passagens storleken och andra utformningskriterier hade mindre betydelse, dock signifikant betydelse!

Resultat

- En slutsats är att förekomsten av konventionella broar faktiskt har en viss olycksförebyggande effekt och att den kan förbättras genom anpassad design.

Behöver inte alltid bygga nytt! Förbättringar av befintliga passager

Vilka effekter ger

- Bullerskärmar
- Vegetation

**Behov av praktiska
experiment**

Nu behandlas ju främst hjortdjur och andra större däggdjur i våra studier – övriga arter då?

Om storleken är viktig för hjortdjur så har den kanske underordnad betydelse för ex hasselmus och påfågelöga?

Här är troligen vegetation och läge viktigare. Ex

- Fungerar konstgjord vegetation för att hasselmus skall använda portar.
- Hur breda grönstråk på ekodukter behöver fjärilar?

Artgrupps-specifika faktorer kan vara väldigt viktiga, och svåra att utreda...

Tack!

mattias.olsson@enviropanning.se

